

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія і практика гри у культурі

**Соболевська Світлана
Олександрівна,**

кандидат культурології, доцент
кафедри філософської
антропології, філософії культури
та культурології

I. Основна мета дисципліни	Ознайомлення студентів з ігровою сутністю культури, різноманітністю форм і художніх засобів гри, специфікою проведення масових ігор і значенням гри у процесах ідентифікації та формування особистості.
II. Місце навчальної дисципліни в програмі підготовки фахівців	Для усіх спеціальностей ВИБІРКОВА ЧАСТИНА ВВ1 Вибір дисциплін з переліку
III. Програмні результати навчання	Здатність: – мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію; – знати та розуміти теоретичні підходи до визначення культури, її проявів та форм існування; – збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів; – інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту; – знати походження і класифікацію ігор, їх зв'язок з театральним мистецтвом і значення у процесах ідентифікації та формування особистості.
IV. Короткий зміст дисципліни	Змістовий модуль 1. Ігрова сутність культури Тема 1.1. Походження і класифікація ігор. Тема 1.2. Поняття гри у філософських концепціях. Тема 1.3. Гра і фантазія у мистецькій діяльності. Змістовий модуль 2. Гра і театральне мистецтво Тема 2.1. Народні обряди та ігри як витоки театального мистецтва Тема 2.2. Гра як елемент театралізованого масового свята.

	<p>Тема 2.3. Специфіка проведення масових ігор.</p> <p>Тема 2.4. Гра у процесах ідентифікації та формування особистості.</p> <p>Тема 2.5. Соціалізація та інкультурація дітей з особливими потребами за допомогою театральних ляльок.</p>
V. Назва кафедри та викладацький склад, який буде забезпечувати викладання дисципліни	Кафедра філософської антропології, філософії культури та культурології Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, Соболевська С.О., кандидат культурології, доцент кафедри філософської антропології, філософії культури та культурології
VI. Обсяг навчального навантаження та терміни викладання дисципліни	На вивчення дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ЄКТС), з яких денна форма навчання: лекційних – 18 год., семінарських – 16 год., самостійної роботи – 56 год., заочна форма навчання: лекційних – 6 год., семінарських – 4 год., самостійної роботи – 80 год. Дисципліна викладається у I семестрі.
VII. Політика дисципліни	Політика навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.
VIII. Основні інформаційні джерела для вивчення дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Алієва Л. О. Мистецька комунікація як основа соціалізації дітей з особливими потребами. Мистецтво дарує майбутнє: забезпечення права на гідне життя дітей з особливими потребами: збірник матеріалів доповідей Міжнарод. наук.-метод. семінару з майстер-класами, 24 травня 2016 р. Київ: НАКККіМ, 2016. 52 с. 2. Байбурін А. К. Календар і трудова діяльність людини. Львів, 1989. 108 с. 3. Балл Г. О., Медінцев В. О. Особистість як індивідуальний модус культури і як інтегративна якість особи. Горизонти освіти. 2011. №3. С. 7–14. 4. Бех І. Д. Вибрані наукові праці. Виховання особистості / І.Д.Бех. Том1. Чернівці: Букрек, 2015. 840 с. 5. Біла І. М. Психологія дитячої творчості. Київ: Фенікс, 2014. 200 с.: іл. 6. Боберський І. Рухові забави та ігри / упоряд. Є. Н. Приступа. Львів, 1994. 64 с. 7. Бочелюк В.Й. Дозвіллезнавство : навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 208 с. 7. Вознесенська О. Л. Лялькотерапія в роботі з образом «Я» особистості. Матеріали Відкритого науково-практичного інтернет-семінару «Арт-терапія в освітньому процесі: інноваційні підходи» (12-16 березня 2018 р.). 8. Грицай М. С. Традиція вертепної драми в п'єсах І. Котляревського і М. Гоголя // Літературознавство. 1963. №1. 9. Данчук Л. І. Азбука режисури шоу-програм. Житомир: Полісся, 2008. 288 с. 10. Денисюк Ж. З. Масова культура як чинник трансформування національно-культурної ідентичності в умовах глобалізації: автореф. дис. канд. культурології: 26.00.01. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2010. 16 с.

11. Енциклопедичний словник з арт-терапії / О. Л. Вознесенська, О. М. Скар, О. А. Бреусенко-Кузнєцов, О. О. Деркач, Л. В. Мова та ін.; за заг. наук. ред. О.Л. Вознесенської, О. М. Скар. Київ : Видавець ФОП Назаренко Т. В., 2017. 312 с.
12. Зайцев В. П. Режисура естради та масових видовищ : навч. посібник. К.: ДАКОР, 2006. 252 с.
13. Зотов В. М. Українська та зарубіжна культура. Словник культурологічних термінів: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 264 с.
14. Історія української культури / За загал. Ред. І. Крип'якевича. Київ: Либідь, 2002. 4-те вид., стереотип. 656 с.
15. Калініна Л. А. Формування творчої особистості дитини дошкільного віку засобами театральнo-сценічної діяльності. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. 2014. №1.45 (106). С. 46–49.
16. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій). 2-ге вид.: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. – 128с.
17. Нестеренко В. В. Педагогічні та творчо-активізуючі можливості української народної іграшки. В Всеукраїнські науково-практичні читання студентів і молодих науковців, присвячені педагогічній спадщині К. Д. Ушинського. Одеса: ПДПУ, 2007. С. 123–125.
18. Обертинська А. П. Основи теорії драми та сценарної майстерності: Навч. посібник. Київ: ДАКККіМ, 2002. 132 с.
19. Обертинська А. П. Масові ігри та свята : навч. посіб. Київ: Вища школа, 1980. 181с.
20. Пасічник В. Рекреаційні ігри : навч. посіб. Львів : ЛДУФК, 2018. 106 с.
21. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах : підручник. Київ: Кондор, 2005.
22. Піроженко Т. О. Становлення внутрішньої картини світу дошкільника : монографія / С. О. Ладивір, О. О. Вовчик-Блакитна та ін.; за ред. Т. О. Піроженко. Київ: Імекс-ЛТД, 2012. 236 с.
23. Словник античної міфології / уклад. І. Я. Козовик, О. Д. Пономарів; Вступ. ст. А. О. Білецького. Київ, 236 с.
24. Словник символів / уклад. О. І. Потапенко, М. К. Дмитренко, Г. І. Потапенко, В. В. Куйбіда, В. П. Коцур та ін.; За заг. ред. О. І. Потапенка та М. К. Дмитренка. Київ: Редакція часопису «Народознавство», 1997.
25. Соболевська С. О. Аматорський театр ляльок у творчій самореалізації дітей з обмеженими можливостями. Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство. Київ: Міленіум, 2016. Вип. II (7). С. 91–96.
26. Соболевська С. О. Культуротворча функція українського аматорського театру (кінець ХХ – початок ХХІ століття) : автореф. дис. ... канд. культурології : 26.00.01/ Соболевська С.О.; Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв. Київ, 2021. 18 с.
27. Соболевська С. О. Міжнародний фестиваль аматорських театрів як засіб інтенсифікації міжкультурного спілкування. Українське суспільство: основні виміри : збірник матеріалів Всеукраїнської наук.-теорет. конф. 25 травня 2017 р. Київ: НАКККіМ, 2017. С. 97–99.

28. Тисовська О., Левків В. Весела мандрівка у країну розваг. Львів: ВНТЛ, 1998. 36 с.
29. Федас Й. Ю. Український народний вертеп (у дослідженнях XIX - XX ст.). Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Т. Рильського АН УРСР. Київ: Наукова думка, 1987. 184 с.: іл. Бібліогр.: С. 167–180 (327 назв).
30. Форми організації дозвілля дітей та молоді : метод. матеріали до тренінгу / за заг. ред. І. Зверевої. К.: Наук. світ, 2004. 58 с.
31. Формування просоціальної поведінки учнів в умовах превентивного виховного середовища загальноосвітнього навчального закладу : монографія / Кириченко В. І., Єжова О. О., Нечерда В. Б., Тарасова Т. В., Демянчук О. Л. Терно-Граф, 2016. 244 с
32. Юдова-Романова К. В. Образно-технологічні засоби презентації сценічних мистецтв: сторінки історії : монографія. Київ: Ліра-К, 2020. 360 с.
33. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме. Львів.: Астролябія, 2018. 608 с.
34. Юрковський Г. Проблеми дослідження різдвяної теми в театрі ляльок // Вісник Львівського університету. Серія мистецтво. – Вип. 3., 2003. –С.24-28.
35. Юрковський Г. Лялька між ритуалом і театром. Кукарт.,1992. N1. С .52-54.
36. Boal A. The Aesthetics of the Oppressed. New York: Routledge, 2006. 134 p.
37. Der Welt des puppenspiels. Berlin: Hunschelverl., 1989. 245 s.

IX. Система оцінювання

Поточний контроль: оцінювання на семінарських заняттях, виконання самостійних робіт, проектної (творчої) роботи, участь у навчальній дискусії.

Підсумковий контроль: залік у I семестрі.